

**С Е К Ц І Я 6**  
**АКТУАЛЬНІ ДОСЛІДЖЕННЯ ПРАВОВОЇ**  
**ТА ІСТОРИЧНОЇ НАУКИ**

---

---

**Андрій Бурлака**

студент 3 курсу спеціальності 208 «Агроінженерія»

Науковий керівник: **Л.М. Чорнобай,**

канд. екон. наук, доцент кафедри економіки, підприємництва,

торгівлі та біржової діяльності

Подільський державний аграрно-технічний університет,

м. Кам'янець-Подільський

**ІСТОРІЯ ГРОШЕЙ УКРАЇНИ**

Гроші – складна економічна категорія, специфічною особливістю якої є її системний багатofункціональний характер. Зрозуміти складну економічну сутність грошей можна лише на основі всебічного розуміння закономірностей їх виникнення. Діалектика економічного життя і розвиток ринкових відносин невіддільні від об'єктивного процесу саморозвитку грошей і грошових відносин. Національні гроші у наш час є неодмінним атрибутом державності. Гроші закономірно виникають у процесі генезису сфери товарного обміну. Теоретична ідея про саморозвиток грошей підтверджується й сучасною практикою розвитку конкретно-історичних функціональних грошових форм, насамперед появою так званих електронних грошей. Економічна сутність і закономірності виникнення та розвитку грошей взаємопов'язані і взаємозумовлені.

Історія українських грошей бере свій початок з часів Київської Русі. З XI ст. у Київській Русі в обігу були так звані „київські” гривни, які мали шестикутну форму і важили 150г. срібла – ці гроші існували до татаро-монгольського нашествия.

Першим грошовим знаком Української Народної Республіки 19 грудня 1917 року став карбованець, художником якого був Георгій Нарбут. Вважається, що саме завдяки йому було відновлено пам'ять нашому давньому символу Тризубу,

який використовував ще Володимир як символ роду Рюриковичів, і який згодом став Державним Гербом України. Тоді Нарбут використовував Тризуб при оформленні банкнот [1].

Але вже 1 березня 1918 року замість карбованців було введено гривню. Перші гривні (номінали 2, 10, 100, 500, 1000, 2000) друкували в Берліні. Гривня дорівнювала 1/2 карбованця і ділилася на 100 шагів. В обігу перебували грошові знаки вартістю 10, 25, 50, 100, 250, 1000 карбованців, а також 2, 5, 100, 500, 1000 і 2000 гривень.

У квітні 1918 року Павло Скоропадський знову ввів карбованці. Після переходу влади в Україні у грудні 1918 року до рук Директорії на чолі з Володимиром Винниченком та Симоном Петлюрою основною грошовою одиницею відновленої УНР знову було проголошено гривню.

Під час німецької окупації України у м. Рівному діяв німецький банк „Україна”.

Окупаційними грошима на території України служили карбованці Рейхскомісаріату, які перебували в обігу лише на окупованій Рейхом території України паралельно з рейхс- та окупаційними марками.

Історія грошей незалежної України починається в 1991 році з відривних купонів. Після розпаду СРСР Україна залишилася з рублями – грошима вже неіснуючої держави.

У січні 1992 року паралельно з рублем в обіг було випущено тимчасову, грошову одиницю – купоно-карбованець багаторазового використання. Який, втім, перебував в обігу до вересня 1996 року до введення гривні, заповнивши до квітня 1992 року весь готівковий оборот, витіснивши рубль.

Відповідно до Указу Президента України "Про грошову реформу", грошова реформа проводилась з 2 по 16 вересня 1996 року. Початком реформи стало впровадження в обіг гривні, яка обмінювалась у співвідношенні 1 гривня за 100 000 купоно-карбованців [2].

У 1994 році на банкнотній фабриці Національного банку України була введена у дію перша лінія по виготовленню банкнот, де їх виготовляють до

сьогодні. Банкнотна фабрика відрита у 1994 році, розташована у м. Києві. Монетний двір був заснований у 1998 році. Тоді ж Національний банк України отримав власну виробничу базу з виготовлення монет масового обігу, пам'ятних і ювілейних монет, нагородної продукції. Для назви розмінної монети пропонували назви "сотий", "резана", але зрештою надали перевагу "копійці".

Спершу вона карбувалася на Луганському верстатобудівному заводі та частково на монетному дворі Італії. Випущено номінали вартістю 1, 2, 5, 10, 25 і 50 копійок. У 1996 році Національний банк України під головуванням нашого земляка Віктора Ющенка проводить грошову реформу і вводить в обіг національну валюту – гривню. Випускаються як паперові, так і металеві гроші, розмінна монета, ювілейні та пам'ятні гривні.

25 серпня 1996 року був виданий указ "Про грошову реформу в Україні". Курсом були перераховані у гривні ціни, тарифи, оклади заробітної плати, пенсії Українські гроші, так само як і Українська держава пройшли тривалий шлях становлення і розвитку. Власна валюта (гривня) виникла, ще за часів Київської Русі, проте була неодноразово витіснена і замінена, та лише відновила у своїй могутності і красі із незалежністю України [3].

Гроші – це все те, що може бути використане як засіб платежу, оплата боргу, що не втрачає своєї цінності при поділі і може накопичуватись. Інакше кажучи, гроші – це загальна одиниця вартості товарів чи послуг. Гроші можуть класифікуватись за грошовими системами (метало-грошового обігу і паперово-кредитного грошового обігу), за концепціями (раціоналістична, еволюційна, функціональна), за способами розрахунку (готівкові, безготівкові), тощо.

Гроші не є товаром, а є кінцевою продукцією, що постійно виробляється як результат витрат суспільного часу. Слабкість і сила національних валют виражаються в тому, як вони виконують свої функції. Нестабільність гривні як національної валюти України заважає їй бути повноцінною мірою вартості. Саме тому у нашій державі для визначення вартості того чи іншого товару або послуги використовують долар США.

## Список використаних джерел

1. Євтух О.Т. Інформаційна сутність грошей через призму сучасних фінансів. *Фінанси України*. 2003. № 7. С. 3-8.
2. Іванишин В. В. Стратегія розвитку сільського господарства через призму впровадження сучасних технологій. *Техніка АПК*. 2005. № 10-11. С. 6.
3. Мушеник І.М., Чорнобай Л.М. Особливості і оцінка інвестиційно-інноваційної діяльності аграрних підприємств. *Інноваційна економіка: Всеукраїнський науково-виробничий журнал*. 2019. № 1-2. С. 119-124.
4. Семенишена Н.В., Крохмалюк Л.І. Гроші та грошові кошти : сутність і дефініції в історичному аспекті розвитку грошового обігу. *Національне виробництво й економіка в умовах реформування: стан і перспективи інноваційного розвитку та міжрегіональної інтеграції : зб. наук. праць міжнар. наук.-практ. Інтернет-конф. (30 жовтня 2015 р., ПДАТУ, Кам'янець-Подільський, Україна)*. Тернопіль : Крок, 2015. С. 205–209.